

Landschappelijke inpassing Ossekampen

December 2014

Inleiding

De Ossekampen ligt aan de Haarwal, ten westen van Wageningen. Jarenlang is het een proefbedrijf geweest van eerst de Landbouwhogeschool en daarna de Wageningen UR. Het is een melkveebedrijf met als bestemming agrarisch en onderwijs. Die laatste bestemming gaat er nu af, bij de komst van een nieuwe eigenaar. In het kader van de bestemmingsplanwijziging vraagt de gemeente Wageningen op een plan voor landschappelijke inpassing.

Huidige situatie

Het erf van de Ossekampen beslaat een oppervlakte van ca. 2 ha. De oostzijde is 200m lang en de breedte is ca. 90m. Daarbuiten staat aan de westkant nog een grote mestsilo. De eerste bedrijfsgebouwen bevinden zich aan de voorkant bij de Haarwal. Het gaat om gebouwen uit de jaren 50. Het bedrijf is in de loop van de afgelopen tientallen jaren steeds verder uitgebreid naar het zuiden toe.

Aan de haarwal staan 6 grote essen, die waarschijnlijk bij de oprichting van de Ossekampen zijn geplant. Aan de oostkant bevinden zich eerst 8 Italiaanse populieren die een aantal jaren geleden geknot zijn tot 8m hoogte. Daarnaast staan 4 zwarte elzen en 3 berken. Die berken zijn niet in goede staat: ze staan in de verdrukking tussen de elzen. Daarachter bevindt zich een rij van 18 populieren die een aantal jaren geleden zijn gekandelaberd. De bomen bevinden zich in een slechte conditie, hebben veel kankergezwellen en dood hout in de kroon.

Bij de Haarwal bevindt zich ten westen van het erf een kleiner erf met 2 burgerwoningen. Hetzelfde is te vinden aan de oostkant. Vanaf de Haarwal of vanaf de Nieuwe Kanaal wordt door deze erven het voorste deel van het erf bij het naderen min of meer aan het zicht onttrokken. Vanaf het Nieuwe Kanaal is het achterste deel van het erf met daarlangs de gekandelaberde populieren duidelijk zichtbaar. Vanaf het westen is de melkveestal en de mestsilo duidelijk in het landschap aanwezig.

Tussen de bedrijfsgebouwen en het buurerf van nr 5 bevindt zich bosje met opgeschoten essen. Voor de landschappelijke aankleding van het erf speelt dit een geringe rol. Een deel van de essen zou gekapt kunnen worden en er kan worden bijgeplant met struiken als meidoorn, vlier en sleedoorn, om de natuurwaarde van het bosje te verhogen.

Landschap rond de Ossekampen

De Ossekampen ligt nog net aan de zuidkant van het veenontginningslandschap in het midden van het Binnenveld. Dat kenmerkt zich door een grote openheid en geen boerderijen en weinig beplanting. Meer naar het zuiden gaat het landschap over in het oeverwallengebied van de Rijn. Dat landschap kenmerkt zich door hier en daar populieren op dammen, meidoornhagen, en enkele knotwilgenrijen. Richting de rivier vinden we ook nog een aantal hoogstamboomgaarden. In het veenontginningslandschap kom je hier en daar wilgen en elzen tegen in het verder vrij open landschap. Naar het oosten toe gaat het landschap over van een veenontginning naar een broekontginning. Die kenmerkt zich door wegbeplantingen en knotboomrijen. De populierenrij langs de Veensteeg is eigenlijk een vreemd element in het landschap, het geeft een abrupte overgang van het open middendeel bij de Grift richting het oosten.

Beeldkwaliteitsplan

De gemeenten in het Binnenveld hebben een BeeldKwaliteitsPlan op laten stellen, met name om bij nieuwe ontwikkelingen op erven in het buitengebied, te zorgen voor een goede landschappelijke inpassing. In dat BKP wordt het gebied ten zuiden van de Haarwal en Nieuwe Kanaal ingedeeld bij het oeverwallenlandschap, hoewel het cultuurhistorisch gezien bij het veenontginningslandschap hoort. In het BKP wordt aangegeven dat in het veenontginningslandschap de erven randen kunnen hebben die enigszins transparant zijn in de vorm van bomenrijen, knotbomen, struweelranden of rietkragen. Voor het oeverwallenlandschap geldt dat de erven een meer besloten karakter moeten hebben. Verder is het gewenst dat de erfbeplanting over de gehele lengte van het erf wordt aangeplant. Als beplantingssoorten voor het erf worden genoemd eik, ruwe berk, meidoorn, zwarte els en boswilg. Niet genoemd wordt echter de es, een toch zeer karakteristieke soort voor het rivierengebied.

Landschappelijke inpassing

Bij de landschappelijke inpassing wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Aankleding met streekeigen beplanting is zeer belangrijk.
- Vanwege het grote formaat van het erf en de stallen heeft de nieuwe beplanting ook voldoende formaat nodig. Gekozen kan worden voor bijv. boomrijen.
- Hoewel een besloten karakter gewenst is, is het niet noodzakelijk om het erf helemaal uit het zicht te halen.

De volgende voorstellen worden gedaan:

1. Aan de noordkant ligt het erf aan de Haarwal. Daar is al een goede landschappelijke inkleding met populieren aan de noordkant van de weg en de 6 grote essen aan de voorkant.
2. Aan de oostkant is nu vooral de gekandelaberde populierenrij zichtbaar achterop het erf. Het is gewenst dat deze rij wordt weggehaald en vervangen door andere bomen. Populieren passen meer als laanbeplanting en niet zozeer langs een erf. Ze worden namelijk erg groot, zijn dus onhandig in het beheer, geven veel schaduw en dode takken na verloop van tijd. Een rij met zwarte elzen past heel goed langs die oostkant: de bomen worden lang niet zo hoog als populieren, maar geven toch een duidelijke aankleding aan de oostkant. Tussen de bomen wordt een wilde haag aangeplant met struiken als meidoorn, sleedoorn en vlier. Dat geeft ook extra voedsel en nestgelegenheid voor met name vogels.
3. Aan het zuidkant is het bedrijf niet zo zichtbaar. De dichtstbijzijnde weg is de Haarweg op ongeveer 800m afstand. Doordat de schuren en stallen niet zo hoog zijn en ook geen opvallende kleuren hebben, valt het erf vanaf het zuiden niet zo op in het landschap. Wel kan de achterkant worden aangekleed met enkele solitaire bomen rond de mestlo en op de zuid-oosthoek van het erf. Hier wordt gekozen voor essen, die ook aan de voorkant van het erf staan. Hoewel essen niet genoemd worden in het Beeldkwaliteitsplan bij het oeverwallenlandschap, is het toch een geschikte soort, gezien de grote en vitale essen die aan de voorkant staan en vanwege het feit dat essen overal voorkomen in het rivierengebied, zeker ook in het oeverwallenlandschap tussen Wageningen en Rhenen.
4. Aan de westkant zijn de bedrijfsgebouwen, met name de melkveestal en de mestlo duidelijk aanwezig in het landschap. Aan die kant is beplanting zeker gewenst. Daar kan worden gekozen voor een knotwilgenrij. Die zou dan geplaatst kunnen worden in het verlengde van de westkant van het burgererf naast de Ossekampen, waar een sloot loopt. Een knotwilgenrij hoort van oudsher langs een sloot en niet langs een stal. Daarbij geeft een bomenrij langs een stal weer extra problemen in geval van dakonderhoud en beheer van de grasstrook tussen de stal en de knotwilgen. Bij plaatsing langs de sloot 40m verderop kan het weiland naast de stal makkelijker beheerd worden. De knotwilgenrij sluit ook aan op de knotwilgen die nu op het burgererf staan. De mestlo wordt nog extra landschappelijk ingepast door er 3 solitaire bomen omheen te planten.

Otto Vloedgraven,
Wageningen, december 2014

Landschappelijke inpassing Ossekampen

K. van Vlastuin

Haarwal 1-3 te Wageningen

Wageningen,
Otto Vloedgraven

Schaal
1: 1100

